CALATE
LECTURĂ

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 11 | 12 ianuarie (joi) 1989 | 4 PAGINI - DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

„Mă prezint: comandant Traian Băsescu, reprezentantul NAVROM în Anvers“

La începutul lunii decembrie a anului 1988, nava de 4.800 TDW „Zimnicea“ părăsise portul Constanța, având la bord 2.500 de tone de cherestea, cu destinația Casablanca. Comanda ei fusese preluată pentru acest voiaj (...) de către Valentin Stan. Pentru a-și păstra funcția de căpitan de cursă lungă și brevetul de navigator, acesta, precum toți comandanții de navă și toți marinarii de altfel, chiar dacă era secretar de partid, trebuia să facă măcar un voiaj o dată la cinci ani. Pentru tovarășul Stan se apropiase scadența, așa că s-a îmbarcat. La 9 decembrie, nava a suferit o gravă avarie la motorul principal, care a dus la pierderi masive de ulei. Cu mijloacele de la bord s-au sudat fisurile apărute în jurul cilindrilor, dar era evident că nava avea nevoie de reparații serioase, care însă nu au putut fi efectuate în portul de destinație, astfel încât nava a fost redirecționată de către NAVROM din Casablanca spre Anvers, unde la dană era așteptată, la 5 ianuarie 1989, de reprezentantul agenției, Traian Băsescu.

O chestiune de onoare

Esența problemelor pe care acesta le-a avut de atunci încolo și care au dus, în cele din urmă, la căderea sa în dizgrație și rechemarea în țară a constat în serioase dispute cu comandantul navei și în faptul că, la finele reparațiilor, efectuate în nouă zile, cheltuielile lor s-au ridicat în final la 899.000 de franci belgieni, în loc de 596.000, cât se stabilise inițial cu firma selectată pentru lucrări de către autoritățile navale române.

După cum chiar Traian Băsescu relatează într-un raport din 14 martie 1989, când în țară izbucnise scandalul în legătură cu umflarea costurilor, el a intrat în conflict cu comandantul Stan și șeful mecanic Popa încă de la coborârea acestora la țărm. Spre Casablanca, nava intrase într-o furtună pe Mediterana, în cursul căreia, susțineau cei doi, încărcătura s-a deplasat, nava s-a înclinat, provocând avaria. Versiunea lui Traian Băsescu, rostită, probabil, în felul lui colorat față de cei doi, adăuga la aceasta un alt motiv, și anume suprasolicitarea motorului pe timp de furtună. Și apoi le-a reproșat el ce căutau în mijlocul furtunii. De ce nu au ocolit-o, pentru că aparatura și sistemele de comunicații le-au semnalat-o din timp? Chiar dacă, în cursul acestui voiaj, comandantul Stan simțise nevoia unor senzații tari, Băsescu ori uitase că acesta este marele secretar de partid al Departamentului Transporturi Navale, ori, datorită protecției contraamiralului Anghelescu, șeful flotei, poreclit de marinari Paraipan (după simpaticul erou al unor filme regizate de Sergiu Nicolaescu), pur și simplu nu-i păsa. Indiferent de motivul inițial, neînțelegerile între cele două tabere nu s-au atenuat, au escaladat în fiecare din cele nouă zile cât au durat reparațiile.

Mai întâi, comandantul Stan i-a reproșat (a făcut-o și în țară, într-o sesizare despre comportamentul lui Băsescu) că nu trebuia să-i aducă acuzații profesionale de natură să-i știrbească autoritatea, de față cu șeful mecanic. La rândul său, șeful mecanic a relatat (reiese implicit, din răspunsurile pe care Traian Băsescu le dă în raportul citat) că atunci când a încercat să aibă o intervenție într-o discuție cu reprezentanții șantierului naval, acesta i-a spus, pur și simplu, să-și țină gura.

(Continuare în pag. a II-a)

RESTITUIRI

Alertă la Scînteia Tineretului

Raport

În timpul permanenței efectuate la Casa Scânteii în noaptea de 6 ianuarie 1989 s-au întâmplat următoarele:

În jurul orelor 24:00 am fost informat de sursa noastră „Stan“ că în timpul probelor de reglaj a rotativelor de ziare, a constatat că la gazeta Scânteia Tineretului, datorită unor erori de paginație, sunt alterate fotografiile oficiale de pe pagina I, iar pe pagina a-VI-a apare numele unei înalte personalități politice din țara noastră într-un chenar negru, aspecte care ar putea da naștere la interpretări politice negative.

În urma verificării datelor a fost informată conducerea secției gazete, care a dispus oprirea tiparului, și conducerea redacției, căreia i s-a solicitat îndepărtarea greșelilor respective. În urma insistențelor noastre, redactorul-șef a dispus repaginarea și înlocuirea clișeului respectiv cu altul corespunzător, astfel încât, în final ziarul Scânteia Tineretului a fost difuzat în condiții grafice bune. Pentru recuperarea întârzierii a fost pusă în funcțiune o mașină rotativă de imprimare suplimentar.

Propun raportarea situației la Direcția I.

Dosan ION

(ACNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 1, vol. 6, f. 9)

Runov/RIA NOVOSTI/AFP/MEDIAFAX

Gorbaciov îl numea pe Ceaușescu „führerul român“ (II)

L-am invitat pe istoricul Valerii Leonidovici Musatov să relateze cititorilor noștri observații și concluzii din activitatea sa de prim adjunct al șefului Secției Internaționale a CC al PCUS și coordonator al sectorului Ungaria, România, Polonia și Cehoslovacia (1984-1991). Continuăm în ziarul de astăzi reproducerea discuției noastre pe tema relațiilor dintre Ceaușescu și Gorbaciov, așa cum au fost acestea percepute la Moscova.

„Jurnalul Național: Cât de îngrijorați au fost, domnule Musatov, liderii sovietici de atenția ce-i era acordată lui Ceaușescu de țările Europei Occidentale și Statele Unite ale Americii în anii '70?

V. L. Musatov: Linia spre îndepărtarea de Uniunea Sovietică, poziția aparte în interiorul Organizației Tratatului de la Varșovia și CAER, luările de poziție împotriva PCUS în cadrul mișcării comuniste și neutralitatea în disputa sovieto-chineză nu puteau să nu stârnească interesul față de politica lui Ceaușescu în Occident. Acest lucru s-a manifestat în mod deosebit în anul 1968, când România s-a pronunțat împotriva acțiunii comune în Cehoslovacia, a URSS și a celor patru țări socialiste membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia. Washingtonul era neliniștit de eventualitatea unei acțiuni militare a Moscovei împotriva Iugoslaviei și a României, precum și de posibilitatea unei complicări a situației în jurul Berlinului Occidental. Uniunea Sovietică i-a asigurat însă pe americani că nu se are în vedere nimic asemănător. Desigur, în acel moment Ceaușescu, așa cum se spune, și-a pierdut controlul...

Și-a pierdut controlul?!...

...de aici au pornit mitingurile de masă, declarația Parlamentului, închiderea granițelor, crearea Gărzii Patriotice, interzicerea aplicațiilor Organizației Tratatului de la Varșovia pe teritoriul României etc.

(Continuare în pag. a IV-a)

JURNALUL ZILEI

La Fabrica de ciorapi Adesgo, o nouă manifestare dedicată zilei naționale a Cubei. Elena Căpităneanu, din partea organizației de partid a Sectorului 4 al Capitalei, a lăudat harnicul popor cubanez și conducerea sa comunistă. Jaine Gispert, consilier al Ambasadei Republicii Cuba la București, a complimentat „gazdele“ – reprezentanți ai organelor locale de partid, Ministerului Afacerilor Externe, „numeroși oameni ai muncii“ – și a elogiat nivelul – din ce în ce mai crescut – al relațiilor dintre cele două state.

La Geneva, educația din România

În timp ce la București se sărbătorea a treia zi la rând preluarea puterii de comuniștii lui Fidel Castro „un reprezentant“ al statului român a luat cuvântul la lucrările Conferinței internaționale a educației de la Geneva, organizată sub egida UNESCO.

(Continuare în pag. a III-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

Ca bună soție, ea se trezea dimineața și dejuna împreună cu Nicolae Ceaușescu. Deseori el pleca la birou, iar ea mai rămânea acasă să dirijeze menajul.

Așa a fost și în ziua de 12 ianuarie 1989, căci primirile la Cabinetul 2 au început la 10 fix.

Constantin Manea și Nicolae Ibănescu au pus-o, probabil, în temă cu „noutățile“ privind marea sărbătoare ce fusese aniversarea ei.

(Continuare în pag. a III-a)

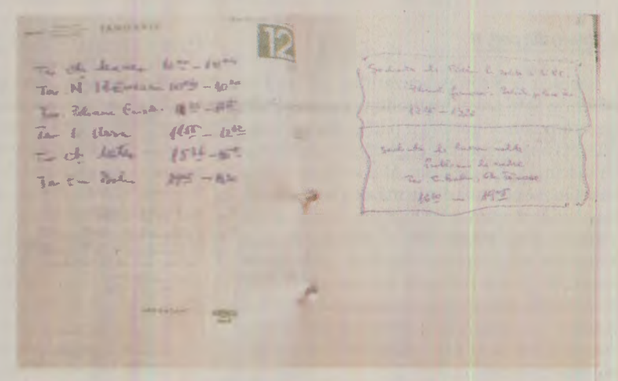

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

NOTĂ PRIVIND PE CORNELIU VADIM TUDOR

Ianuarie 1989

Este născut la 28 noiembrie 1949, în București, fiul lui Ilie și Virginia, de naționalitate și cetățenie română, căsătorit, redactor la Agerpres, membru al P.C.R. După absolvirea Liceului „Mihai Eminescu“ din București, în 1967, a urmat cursurile Facultății de Filosofie, secția sociologie, pe care a terminat-o în 1971, fiind repartizat la redacția ziarului România liberă, unde a funcționat până în iunie 1974. La 1 noiembrie 1975 s-a transferat la „Agerpres“, unde funcționează și în prezent. În perioada anilor 1981-1982, a lucrat la redacția de știri interne „Agerpres“ (grupul de protocol special) de unde a fost scos pentru că, față de mai multe persoane, își supraevalua rolul în activitatea de presă desfășurată pe lângă conducerea superioară de partid.

Din punct de vedere al trăsăturilor de caracter este apreciat ca un element ușuratic, cu tendință de lăudăroșenie, iar în relațiile cu colegii adoptă o atitudine de îngâmfare, aroganță și lipsă de tact. Deși nu este un membru al Uniunii Scriitorilor, a publicat mai multe volume de versuri, critică literară și scenarii. A fost angrenat de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste, C.C. al U.T.C. și Radioteleviziunea Română în realizarea unor spectacole și reportaje festive sau omagiale, dar, în ultimii doi ani, a refuzat să mai facă acest lucru. A fost în relații apropiate cu Aristide Buhoiu până la plecarea acestuia din țară, iar în prezent are legături cu scriitorii Eugen Barbu, Ion Lăncrănjan, Mihai Ungureanu, Dan Zamfirescu, compozitorul Doru Popovici și pictorul Mihai Bandac. Împreună cu Eugen Barbu, se antrenează în polemici de natură a afecta starea de spirit din mediu, folosindu-se în acest scop de revista Săptămâna.

(Continuare în pag. a III-a)

CARICATURA ZILEI

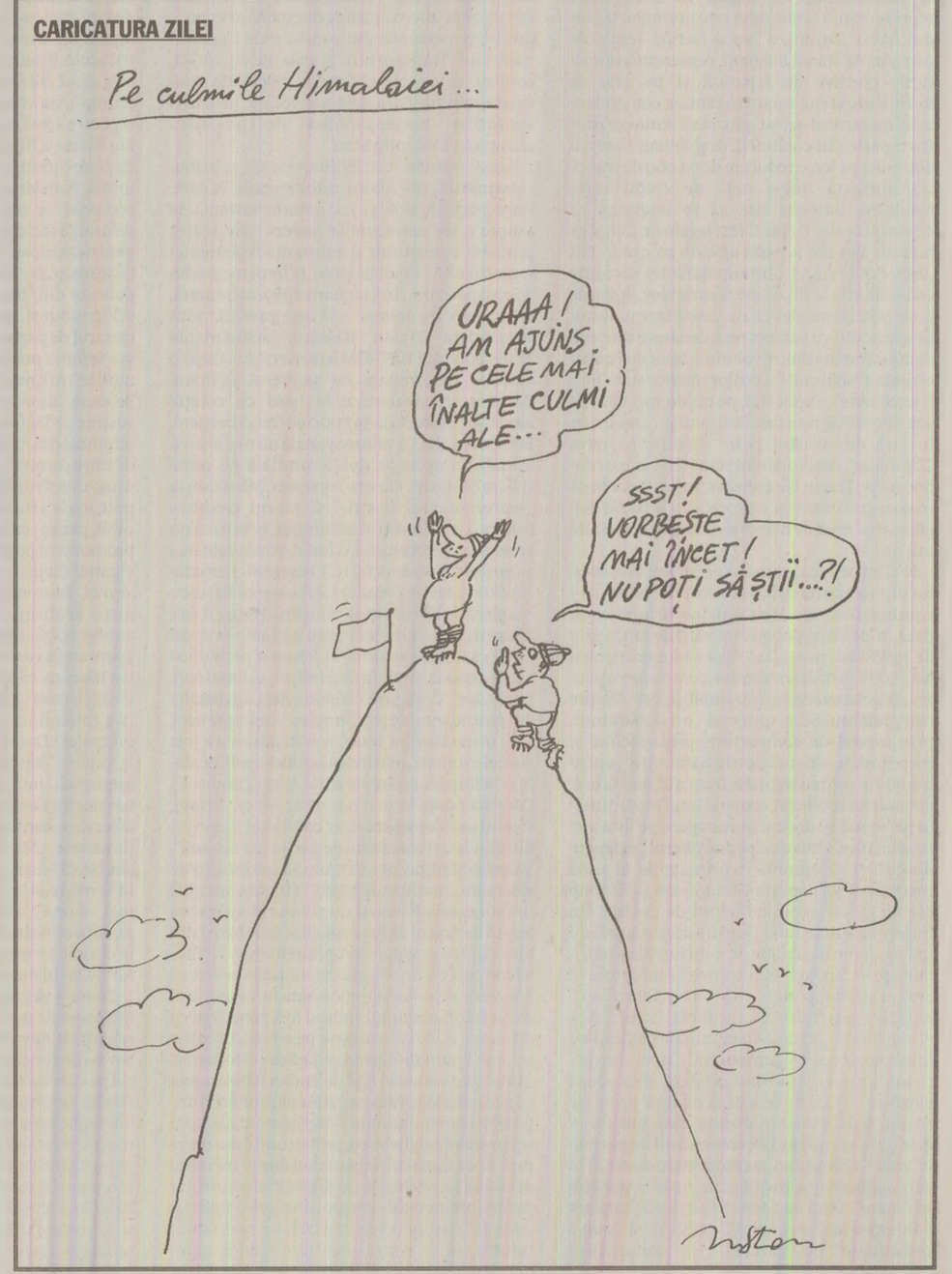

CALENDAR

12 ianuarie (joi)

Soarele a răsărit la 7:50, a apus la 16:58

Luna a răsărit la 10:27, a apus la 22:52

Sărbătoare creștină: Sfintele Mucenice Tatiana și Eutasia

S-a întâmplat la 12 ianuarie 1989

● În cadrul unei reuniuni a reprezentanților țărilor membre desfășurate la sediul ONU din New York, reprezentantul Malaieziei la Națiunile Unite, Razali Ismail, a fost ales președinte al „Grupului celor 77“

● Președintele Hondurasului, Jose Azcona Hoyo a avut la Washington convorbiri separate cu președintele Ronald Reagan și cu președintele ales al SUA, George Bush, în cadrul cărora au fost trecute în revistă situația din America Centrală și relațiile dintre cele două țări

● În cursul unor ciocniri între populația africană și membri ai organizației tribale extremiste „Inkhata“ din apropiere de Pietermaritzburg, centrul administrativ al provinciei sud-africane Natal, șapte persoane și-au pierdut viața. După cum se știe „Inkhata“, aflată în slujba regimului de la Pretoria, comite numeroase asasinate împotriva activiștilor Frontului Unit Democratic, cea mai amplă mișcare apartheid din R.S.A

● La întreprinderea Adesgo din Capitală a avut loc o ceremonie festivă dedicată celei de-a 30-a aniversări a revoluției cubaneze; au fost prezenți membri ai Ambasadei Cubei la București, membri ai PCR și diplomați din cadrul MAE

● La Geneva, un reprezentant al României a luat cuvântul la Conferința Internațională a Educației, organizată sub egida UNESCO

● A fost dat în folosință un nou pod peste râul Buzău, în localitatea Scorțaru Nou (jud. Brăila) cu o lungime de 165 metri

● A fost dat în folosință primul cazan al Centralei termice de la Filiași

● A avut loc premiera piesei „Vessa Jeleznova“, regia Ion Cojar, cu Florina Cercel și Mircea Albulescu în rolurile principale.

● În cadrul turneului internațional masculin de handbal de la Paris, echipa României a învins cu scorul de 23-22 (12-10) echipa de tineret a Franței

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

12 IANUARIE

De dimineață, la școală, pentru faza de preselecție a elevilor, în vederea Concursului de literatură. Pierdere de vreme, pentru că noi am făcut deja această preselecție. Dar să fie documente, tovarăși, că vine o brigadă dă la minister. Mare agitație cu „formele“. Să facem repede planificări conforme cu cele mai noi indicații grotești. La Ghiță e un frig groaznic. Stă sub plapumă, acoperit până la „bot“, cum spune el... Trec repede acasă, la lectură și la politichie. Philips-ul face minuni... Adrian Marino mă anunță că doamna Svetlana Paleologu-Matta i-a expediat cartea „Eminescu și ontologia abisului“. Mi-o trimite mie s-o țin cât vreau, eventual s-o xeroxez (și să scriu despre ea, subînțeleg). Mă gândesc să schimb subiectul la simpozionul de luni. Tema e prea pretențioasă pentru un public eterogen...

C.T. Mărgărit, jurnal nepublicat

Ieri, vizita tânărului Carol Sebestjen, timișorean, absolvent, acum profesor lângă Gherla, într-un sat prăpădit.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Reportaje pentru copii, dar să-nțeleagă și Tovarășa

Valentina Leonte avea 33 de ani când și-a început cariera în radio. „A fost o conjunctură fericită. Pe-atunci se intra foarte greu în presă. În 1988 am aflat că la Radio România se deblocaseră niște posturi și am hotărât să-mi încerc norocul. Examenul l-am dat în iulie 1988. Probă practică și probă teoretică. Asta din urmă, trebuie să spun, a fost din tezele Partidului Comunist referitoare la presă. Proba practică a fost cea de radiogenie, care era foarte importantă, realizarea unei emisiuni de probă... Și, bineînțeles, a contat și dosarul. Trebuia să fii membru de partid. Dacă nu erai, nici nu se discuta să lucrezi în presă. A durat jumătate de an până când Cabinetul 2, care era Cabinetul Elenei Ceaușescu – ea se ocupa de radio și televiziune, instituțiile erau sub directa ei oblăduire – a aprobat dosarul.

(Continuare în pag. a II-a)

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES

În bucătăria soldaţilor

Pe bucătarul Niculae Toader l-am cunoscut la o pensiune din județul Buzău. Are 50 de ani și lucrează în domeniu de 24. În 1989 îl puteam întâlni la bucătăria Unității Militare de Protecție Chimică din Unguriu, Buzău. Prin 1984 a apărut un post liber la unitate și, cum făcuse școala de bucătari, s-a gândit să încerce. Și a obținut postul în care a rămas până în anul 2004. Așadar, a prins și perioada dinainte de Revoluție și de după. Însă Niculae face parte dintre aceia care au nostalgia anilor dinainte de '89.

El își amintește că în perioada aceea soldatul primea hrana în funcție de efortul depus. Vara avea normă calorică de 3.476 calorii, iar iarna de 3.691. Într-o săptămână, alimentele se împărțeau în funcție de efortul făcut pe zi. Sâmbăta și duminica nu aveau program de instrucție, așadar și mâncarea conținea mai puține calorii.

Iată un meniu al zilei. La micul dejun, soldații primeau ceai și un felul doi (tocăniță de cartofi, orez cu carne și salam). „Era atât de consistent pentru că soldații aveau nevoie de energie", a precizat bucătarul. La ora 10:00 era o gustare formată din 100 g pâine cu 50 g salam, slănină sau brânză telemea, marmeladă și biscuiți. La dejun era obligatoriu o ciorbă (700 g), 350 g de felul doi (iahnie de fasole cu carne, piure cu friptură sau carne cu orez). Desertul era obligatoriu. Cornulețe cu gem, gogoși sau papanași, toate erau făcute în bucătăria unității. Cina era în așa fel compusă încât să nu se repete ingredientele de la masa de prânz. Seara soldații mâncau un felul doi și beau un ceai. Pește aveau o dată pe săptămână, pregătit la cuptor, cu pastă de tomate, ceapă și condimente (piper și foi de dafin), iar lapte praf de două ori pe săptămână.

Toate porțiile erau calculate foarte strict. De aceea îl întreb pe bucătar dacă nu existau soldați care nu se săturau. „Puteau să ceară o porție dublă, dar trebuia să se facă raport la comandantul unității, care dădea un ordin de zi. Cererea era consemnată într-un registru: «A fost alocată o porție dublă soldatului X». Astfel de cereri nu erau niciodată respinse", spune Niculae. Îl întreb dacă nu se abăteau niciodată de la regulile stricte, legate de meniu, de gramaj sau de numărul de calorii. „Nu se putea face nici o mișcare greșită, pentru că aveam controale inopinate de la Consiliul Politic al Armatei. Toate unitățile erau controlate drastic."

„Aprovizionarea se făcea de la D.M.I. (Depozit de Materiale de Intervenție), apoi existau ferme de stat de unde luam legumele. Carnea o procuram fie de la abatorul din Buzău (unicul), fie din anexa agricolă a unității, unde se creșteau porci, vaci și oi. De la abator cumpăram și salam, care avea un gust mult mai bun decât cel de astăzi. Ultima soluție era și abatorul sanitar, unde se găseau animale cu picioarele rupte sau slabe. În urma unor analize, acestea puteau fi preparate", își amintește Niculae.

Soldații ajutau și ei la bucătărie. „În primul rând, alegeam câte un soldat pe care îl instruiam în ale bucătăritului, de la A la Z. Apoi, exista zilnic o echipă de serviciu care ajuta la pregătirea mâncării și la spălatul vaselor." Despre condițiile de igienă, Nicolae are numai cuvinte bune: „Vasele erau din inox, transportul alimentelor de la depozit la bucătărie se făcea numai în vase cu capac".

Ce însemnau Sărbătorile în acea perioadă într-o unitate militară? Depunerea jurământului militar, apoi 1 Mai, 23 August, 30 Decembrie și Revelionul. La aceste mese festive se dubla porția de carne, pâine și toate celelalte preparate. La finalul mesei, soldații se bucurau de 200 ml vin sau de o bere Crâng ori Drăgaica, beri specifice județului Buzău.

Carmen DRĂGAN

„Mă prezint: comandant Traian Băsescu, reprezentantul NAVROM în Anvers"

(Urmare din pag. I)

Băsescu a răspuns acuzațiilor, arătând că Valentin Stan are o „mentalitate învechită", de pe vremea navigației cu pânze, iar mecanicul-șef Popa nu știe bine engleză și s-a amestecat în discuție total deplasat. Mai adăuga și că la insistențele acestuia din urmă, de a face „plinul" navei cu carburant, acest lucru era imposibil din motive „bine știute" (adică politica de economisire, cu consecințe aberante, a resurselor valutare). În acel moment, nu mai puțin de 16 nave românești așteptau să alimenteze în Portul Anvers. La insistențele repetate ale șefului mecanic, Băsescu a dat un răspuns „foarte acid". Ne putem închipui.

Dincolo de aceste certuri, disputa a fost, cum se putea altfel, una legată de bani. Când reprezentanții șantierului s-au prezentat la bordul navei „Zimnicea" cu o factură totală de 963.460 de franci belgieni, reprezentând costurile efective de reparații și pe cele de întreținere și staționare în șantier, comandantul și mecanicul-șef au refuzat să semneze pentru o parte din cheltuieli, deși Traian Băsescu obținuse, pe loc, o reducere de 64.460 de franci, transformată într-o notă de credit către NAVROM. Băsescu lasă să se înțeleagă că supărarea celor doi ar fi fost legată de faptul că nu s-au ales din această afacere cu nimic. Cât despre diferența (substanțială) între costurile estimate și cele finale ale reparațiilor, el spune doar atât: „Consider că nu poate face obiectul unei discuții cu subiect real, deoarece este evidentă diferența dintre volumul de lucrări inițial estimat și volumul lucrărilor ulterior stabilite a fi executate". Explicația, pe cât de succintă, pe atât de evazivă, nu a satisfăcut atunci când, întors în țară din voiajul peste Atlantic cu nava „Zimnicea", comandantul Stan l-a reclamat conducerii pe Traian Băsescu. Era, în fond, vorba de majorarea costurilor cu 300.000 de franci belgieni, mai mult de o treime din suma convenită inițial.

Nici încheierea pe un ton persiflant a raportului din 14 martie 1989 nu a fost de natură să-i ușureze situația: „V-aș rămâne recunoscător dacă, în loc să mă puneți în situația de a mă apăra de NAVROM, m-ați lăsa doar să lucrez pentru NAVROM – astăzi am pierdut 4 ore de lucru pentru redactarea acestui mizerabil raport". Despre comandantul Stan spune că „mi-a reamintit, prin modul de comportare, prin micime și meschinărie, o figură de tristă amintire (pentru mine) din primul voiaj efectuat ca ofițer 3 la bordul navelor NAVROM, comandantul Bratu Aurel" (o persoană cu același nume apare pe lista victimelor incendiului de pe petrolierul „Independența") și că opiniile exprimate de el și de mecanicul-șef Popa nu-l deranjează, „atât timp cât nu găsesc ecou la factorii de decizie din întreprindere sau atât timp cât aceste opinii nu mă vor pune în situația de a-mi justifica activitatea prin rapoarte explicative". Mai spune că are conștiința „perfect împăcată în fața mea că am făcut ce trebuia", că a acționat „corect" și că el consideră „actuala mea funcție ca fiind cu totul ocazională și temporară", „doar o experiență", meseria sa fiind „să ducă și să aducă vapoare". Și că va reveni la ea fără urmă de regret. Dacă e să-și reproșeze ceva, susține el, este temperamentul de comandant de petrolier, care i-a imprimat „o comportare directă", în care „diplomația, în orice caz, nu este punctul meu tare". Dacă de prima trăsătură de caracter suntem și astăzi convinși, pe cea de-a doua a remediat-o pe parcurs. Un autoportret convingător.

Contraamiralul Anghelescu nu l-a salvat de o sancţiune

Fără îndoială că acest incident descris mai sus, care s-a finalizat cu prima și, din câte contabilizăm, și ultima bătălie pierdută de Traian Băsescu în întreaga sa carieră, i-a servit drept lecție. A devenit poate mai prudent, fiind fie „direct", fie „diplomat", când și cu cine trebuie, după caz. Imediat după rechemarea în țară, nici raportul din 14 aprilie trimis de la Anvers conducerii NAVROM și nici cel pe care l-a înaintat la 25 mai 1989 protectorului său, contraamiralul Anghelescu, comandantul flotei comerciale, nu au fost de natură să îl salveze de la o sancțiune, cu toate că el continua să considere acuzațiile drept „dezonorante și nedrepte". A fost supus întrebărilor unei comisii de disciplină, compusă din șapte persoane din conducerile Departamentului Transporturi Navale și NAVROM, comisie convocată chiar din dispoziția contraamiralului. Ea a fost convocată în urma sesizărilor comandantului de pe nava „Zimnicea", Valentin Stan.

Acesta a publicat, în februarie 2005, sub titlul „Marinarul", un volum autobiografic în care, între paginile 686 și 711, descrie varianta sa asupra celor petrecute la Anvers, care foarte probabil a constituit și substanța reclamației împotriva lui Traian Băsescu, la întoarcerea din voiajul pe mare: „În 5 ianuarie 1989, către seară, acostasem în Anvers. «Să mă prezint, sunt comandant Traian Băsescu, actualmente reprezentantul NAVROM în Anvers" (...). După o discuție preliminară cu șantierul Belliard, Băsescu se prezentase la bord cu cotația lucrărilor, evaluată la 597.000 de franci belgieni. Bomba era alta, că valoarea totală nu mai era cea inițială, ci aproape dublă, umflată cu peste 11.000 de dolari. Era ora 1 noaptea. Mă uitam la „reprezentantul nostru" și nu-mi credeam ochilor (...). Nu am vrut să semnez, pentru că nu se respectase contractul. A fost depășită valoarea cu peste 10.000 de dolari (...). Fusesem chemat la NAVROM. Iar pe drumuri. Aflasem că Băsescu era plecat la București, la ministrul Aron (...). Îmi dădeam seama, nu era greu să realizez acest lucru, că se juca un scenariu. Băsescu, peste două zile, avea să ia, mulțumit și liniștit, avionul spre Bruxelles". Câștigase războiul, deși din bătălia cu comandantul de pe „Zimnicea" a ieșit șifonat».

În urma sforilor trase, Traian Băsescu a fost parțial exonerat, reușind să justifice suplimentarea cheltuielilor de reparații la nava „Zimnicea". Comisia părea să se fi pus de acord că, de fapt, fondul problemei era doar conflictul între Traian Băsescu și secretarul de partid „pe ramură", Valentin Stan, pe care, ca mulți alții, acesta îl considera un „marinar de birou". Singura acuzație în fața căreia Băsescu nu s-a putut apăra era legată de faptul că nu a solicitat aprobarea din țară pentru angajarea suplimentară a cheltuielilor, procedură obligatorie, având în vedere că era vorba de o sumă importantă în valută. Atât el, cât și comandantul Stan au fost penalizați cu reținerea a 20% din salariu pe o lună. Comisia s-a arătat plină de înțelegere față de cel reclamat. Atitudinea comisiei față de Traian Băsescu este explicabilă. Mai întâi, ea fusese alcătuită din dispoziția comandantului flotei comerciale, contraamiralul Anghelescu, protectorul celui reclamat. Apoi, după cum chiar unul dintre membrii ei lasă să se înțeleagă, „umflarea" cheltuielilor pentru obținerea de comisioane „era o practică curentă" – asupra căreia nu trebuia, spre binele tuturor, să se atragă prea tare atenția autorităților. Fusese doar o ciocnire între două nuci la fel de tari, între fostul comandant pe „Biruința", protejat al ministrului, și secretarul de partid „pe ramură" din minister – confruntarea clasică în România socialistă între „omul cu sapa" și „omul cu mapa". Romeo Popica, unul dintre membrii comisiei numiți prin ordin de ministrul Anghelescu, considerat unul dintre cei mai buni specialiști în motoare navale din acea vreme, i-a luat apărarea lui Băsescu în privința cheltuielilor suplimentare, care, în cazul unui verdict nefavorabil al expertizei tehnice, ar fi putut să aibă consecințe penale-grave.

Alți doi membri ai comisiei, Romeo Posedaru și Cornel Idu, susțin și în prezent nevinovăția lui Traian Băsescu. Primul, fost șef al Serviciului de Programare Reparații din NAVROM, spune că asemenea reparații suplimentare justificate se efectuau „mereu" la navele aflate în voiaj și că, de fapt, nici „nu era în sarcina lui să se ocupe de reparațiile la nave, dar, fiind reprezentantul nostru acolo, îl sunam și îl rugam să se ocupe, mai ales când era vorba de reparații evaluate mai scump". Așa a fost cazul și cu „Zimnicea", a cărui reparare a fost negociată însă chiar de către Traian Băsescu, fiind ulterior facturată la o valoare cu peste o treime mai mare față de cea convenită inițial. Posedaru afirmă că, de fapt, acesta a fost reclamat de comandantul Stan pentru că a refuzat să factureze inclusiv un comision de 5% pentru echipaj: „Era o practică pe vremea lui Ceaușescu, dar, în unele cazuri, comandanții nu dădeau din banii de comision membrilor echipajului și, pentru că Băsescu îl știa pe secretarul de partid, a refuzat clar propunerea lui și a semnat pentru suma exactă a valorii reparațiilor". Afirmațiile sunt întărite de Cornel Idu, pe atunci director general Navrom. Acesta mai susține că Traian Băsescu nici măcar nu a fost schimbat din funcție cu urmare a anchetării sale de către comisie și că s-a reîntors la Anvers. „E o minciună sfruntată, dl Băsescu a fost retrimis la post, unde a stat până în luna septembrie 1989, când, pentru calitățile sale profesionale, a fost promovat în postul de șef al Inspectoratului Navigației Civile." Un tânăr ofițer de marină de atunci, Laurențiu Mironescu, întărește acest lucru. El afirma, simultan cu Idu, la începutul anului 2008, într-un demers public menit să apere onoarea profesională a președintelui Traian Băsescu, că în luna iulie 1989, în primul său voiaj pe mare, a ajuns și la Anvers, unde acesta „s-a întâlnit, ca reprezentant al NAVROM, cu echipajul". Dar în rapoartele sale de activitate de la Anvers, Băsescu nu menționează nicăieri asemenea „întâlniri de protocol" cu echipajele navelor în tranzit prin acest mare port, în care se aflau simultan în escală câteva nave sub pavilion românesc. „Mi-aduc bine aminte că, în luna august, dl Băsescu a venit în concediu de odihnă în România și la sfârșitul lunii s-a întors la post", mai spune fostul ofițer stagiar, care, deși proaspăt absolvent de Marină, părea să fie foarte la curent tocmai cu agenda reprezentantului NAVROM în marele port de la Marea Nordului.

Trebuie să precizăm că afirmațiile lui Idu și Mironescu, potrivit cărora Băsescu s-ar fi reîntors la Anvers, nefiind sancționat cu schimbarea din funcție, sunt contrazise chiar de către cel pe care au sărit să-l apere. Reamintim că în finalul raportului său din 25 mai 1989, înaintat lui Anghelescu, arăta: „Am fost întotdeauna animat de multă dragoste pentru compania mea, pentru prestigiul și onoarea NAVROM, (dar) începând cu 24 mai 1989 am fost schimbat din funcția de reprezentant NAVROM la Anvers (s.n.), sub acuzația că am semnat incorect factura de reparații a navei «Zimnicea»". Același raport marca și data rechemării lui în România, căci începea astfel: „Subsemnatul Băsescu Traian, raportez: m-am aflat la post în perioada 14 aprilie 1988 (până) la 5 mai 1989". Este foarte posibil însă, așa cum arată fostul comandant Valentin Stan în cartea sa, ca înalta protecție a contraamiralului Anghelescu să-și fi făcut încă o dată efectul și, după ce ecourile reclamației împotriva lui s-au stins, Traian Băsescu să-și fi reocupat postul. Rațiunile pentru care în 2008, la nouă ani de la cele întâmplate, Idu și Mironescu au sărit în apărarea lui rămân însă relevante și nu sunt greu de urmărit. Reamintim că Băsescu însuși declarase anterior că „în octombrie 1989 am fost chemat acasă de la post și numit de către ministrul Transporturilor de atunci inspector general al navigației civile", lăsând să se înțeleagă că promovarea s-a realizat datorită meritelor sale.

În general, acest om și-a protejat întotdeauna cu orgoliu reputația profesională și, când i-a fost pusă la îndoială, a găsit mijloace să o apere. Mai ales că, în cazul de față, mijloacele i-au fost la îndemână: cei doi nu ar fi ezitat să spună orice în apărarea sa. Motive aveau. Cornel Idu, fostul director NAVROM, a fost inculpat în dosarul „Flota", pentru înstrăinarea frauduloasă, după 1989, a celei mai mari părți a flotei comerciale românești, pe care o gestionase în anii construirii socialismului, dar a fost beneficiarul a două prescrieri, scăpând de orice răspundere penală. La începutul mandatului de președinte al lui Traian Băsescu, era deja unul dintre cei mai bogați operatori de nave, averea sa fiind estimată la 60-65 de milioane de dolari. A fost, pe rând, beneficiarul unor privatizări controversate din industria navală, cât și al unor contracte extrem de avantajoase încheiate cu marina militară. Una dintre firmele sale, „Octogon", a primit contracte de reparații pentru navele „Albatros", „Mărășești" și bricul „Mircea", care se ridicau la peste 100 de miliarde de lei vechi (la nivelul de cuʦ din 2005), reparațiile fiind, după un vechi obicei, suprafacturate, iar lucrările mult tergiversate. Contractele i-au fost atribuite prin încredințare directă de Gheorghe Marin, comandantul flotei militare, protejatul președintelui Băsescu, pe care Gheorghe Idu îl anchetase în mai 1989 pentru umflarea cheltuielilor de reparații la nava „Zimnicea". Celălalt apărător al lui Traian Băsescu, fostul ofițer stagiar Laurențiu Mironescu, cel care declară că era la curent în 1989 inclusiv cu programul concediilor reprezentantului NAVROM la Anvers, este deputat de Constanța al Partidului Democrat Liberal, partidul prezidențial – ceea ce poate explica acuitatea și clarviziunea cu care poate să reînvie trecutul.

În final, din această poveste de demult toată lumea a avut de câștigat. Gheorghe Marin, cel atât de darnic cu omul de afaceri Idu, a fost numit de președintele Băsescu în fruntea Marelui Stat Major al Armatei, a fost avansat la gradul de amiral și a devenit, după dezvăluirile din presă deja citate, posesorul unei superbe vile la Eforie Nord. Cum am arătat, Gheorghe Idu, fostul director al NAVROM și blândul închizitor al lui Băsescu din mai 1989, s-a ales cu imunitate în fața legii și cu mulți bani. Este de presupus că Laurențiu Mironescu și-a asigurat, datorită puterii sale de clarvăzător, un nou mandat parlamentar. Traian Băsescu s-a ales cu „onoarea reperată". Când însă orgoliul supune și scrie istoria, cineva pierde întotdeauna: adevărul. (...)

Marius OPREA

(Fragment din volumul „Ascensiunea lui Traian Băsescu", care va apărea în aprilie 2009 la Editura Polirom)

RESTITUIRI

Supliciul pacheţelului

Era 9 ianuarie, seara târziu și copiii adormiseră. Acum putea să scoată, fără să fie prinsă în fapt, feliile de salam, pe care le dosise în dulapul din balcon. Mai erau patru zile până la salariu și banii ajungeau doar pentru pâine și ceva mărunțiș. Steliana Sătulu avea bunul obicei ca, după ce făcea achiziții alimentare, să pună deoparte câte ceva pentru mai târziu. Le dosea din două motive: unul pentru că nu-și permitea să risipească nici o fărâmă și altul pentru că risca să se strice alimentele în frigider, din cauza întreruperii curentului. Dulapul din balcon era un fel de peșteră fermecată în care se ascundeau ouă, salam, cârnați și tot ce reușea să cumpere, mai mult „la negru".

Avea zile când ajungea acasă atât de târziu, încât nu-și vedea copiii decât adormiți. Le făcea de mâncare noaptea până după ora unu. în noaptea asta, le pregătise o plachie de crap. Din patru conserve de crap în sos tomat, la care adăugase șase cepe mari, tăiate fideluțe, și patru cartofi făcuți cubulețe, o foaie de dafin, piper și un praf de sare tocmise plachia. Mergea de minune cu ciorbița de cartofi! Ce era să facă? Pentru conservele de pește a stat trei ore la Alimentara și a reușit să obțină opt bucăți, cât pentru două mâncăruri. Se dădeau doar câte două conserve de persoană! Dar ce minunat mirosea plachia! Parcă nici nu mai simțea oboseala.

Își strecură mâna în dulap, scoase feliile de salam din cutia de carton ascunsă în spatele borcanului cu murături și intră în bucătărie în vârful picioarelor, ca să nu trezească pe cei doi „inamici", Gabriel și Valentin. Tăie pâinea și puse bucățile de salam, câte două, una lângă alta, cu grijă, între două felii groase. Se gândi că ar trebui unse cu puțin muștar și le desfăcu. Le unse și, gata, înveli în coli albe, două pachețele minunate pe care copiii ei aveau să le mănânce, ca de obicei, în recreația mare, împreună cu ceilalți. Pe rând, fiecare câte o mușcătură, până la coaja rămasă între degetele pătate cu muștarul delicios.

Ah, vacanța de iarnă se terminase și începea „supliciul pachețelului"! Era o adevărată aventură să poți face rost de ceva pentru pachetul copiilor. Pentru ea și soțul ei nu era o problemă, pentru că luau mâncare la borcan, dar copiii... Mai avea salam și pentru poimâine, dar joi... poate vine ceva brânză la Alimentara de lângă întreprindere. Florica, șefa de acolo, nu pune în vânzare brânza decât după ora de program, ca să prindă și cei din Vulcan, măcar un kilogram. Da, ar fi bine, dar... totul era un „dar"...

Veronica BECTAŞ

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. I)

În noiembrie s-a prezentat la concursul cercurilor studențești, ca proaspăt absolvent, însă n-a obținut nici un premiu. Timișorenii nu l-au susținut, fiindcă erau în competiție doi copii de universitari, aceia mult mai slabi totuși! Pe urmă, când eu am insistat, mi-au obiectat că S. e, oricum, absolvent, și nu mai are nevoie de distincții, pe când cei doi, încă studenți, au stringentă nevoie, pentru repartiții. Lucrarea lui S. era însă ingenioasă și vădea multe calități de cercetare și spirit speculativ (tema literaturii în „Jurnalul" și „Epistolarul" maiorescian). L-am încurajat pe urmă, îmi inspira puțină milă, căci se aștepta să aibă o distincție. Aceste suflete ingenue, mereu jignite, rănite în sincera lor afirmare. Mi-a trimis ulterior toată lucrarea, un adevărat studiu. Acum, după vacanță, întors la post, vrea să-mi ceară sfaturi. Ce-i pot oferi însă? Cel mult, să-l recomand la RITL și să scriu lui N. Florescu, poate chiar coanei Zoe, dar pe urmă? Îmi vorbește și de alte lucrări ale lui. Scrie și proză. E însurat, a luat viața în piept, cu mult curaj, dar acum vede cât e de dificil să răzbești. Și cum – din Fizeșu Gherlei?! În plus, handicapul numelui. Îl întreb dacă e bilingv. Culmea, nu e. Tatăl, e drept, e ungur (silvicultor); mama însă e olteancă. Dar, la Timișoara, fostul lui profesor Vintilescu, un arivist politic, i-a spus la absolvire: „Dacă vrei să publici, va trebui să-ți schimbi numele!". Îmi arăt indignarea: ce are numele lui, onest, cu publicatul? Dar el mă privește neîncrezător: chiar consider că și-ar putea păstra numele? Și lui i se pare că numele acesta e al lui, n-are de ce să-i fie rușine cu el! Îmi amintesc apoi de tribulațiile altui fost student și colaborator al meu, Ștefan Borbély, căruia, cu cinism, Dulea i-a spus să se decidă: ori scrie cu acest nume în ungurește, ori și-l schimbă! Volumul oricum i-a fost respins, sub diverse pretexte. Dar B. învățase să scrie exclusiv în românește, deși ungur, crescut în mediu românesc și cu școală (inclusiv critică) românească! S., la rândul său, îmi mărturisește că el nu știe boabă ungurește. Atâta doar că tatăl lui e ungur sadea, iar numele, așijderea. Ce e de făcut? Nu sunt acestea crime?

Mircea Zaciu, „Jurnal IV", Editura ALBATROS, București, 1998, pag. 368-369

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Reportaje pentru copii, dar să-nţeleagă şi Tovarăşa

(Urmare din pag. I)

Am fost angajată pentru emisiunile pentru copii de la Radio 3 – Radio România Tineret. Aveam, pe vremea aceea, o voce foarte frumoasă. Redactorul-șef de atunci, Sofia Șincan, îmi spunea, din cauza vocii, „clopoțel". Am început munca în primele zile ale lui ianuarie 1989, după liberele de Anul Nou. Între colegii mei, eu eram cea mai tânără. La Radio România Tineret erau mulți colaboratori, foarte tineri – liceeni, studenți. Angajații erau mai în vârstă, pentru că, trebuind să treacă printr-o asemenea sită... N-am realizat o emisiune singură, adică pe care să o semnez eu, decât după 3 luni de zile. Până atunci, am făcut ucenicie. Asta însemna să fii dat pe mâna unui profesionist de la care să înveți. În cazul meu a fost vorba despre Gabriela Mantu, o realizatoare de emisiuni cu state vechi în radio. Scria scenarii minunate pentru copii, povești, emisiuni dramatizate. Era, într-adevăr, o persoană care cunoștea foarte bine munca în radio, în cele mai mici amănunte, mai cu seamă pe acest segment, pentru copii.

În ucenicie, asiguram reportaje, comentarii pentru emisiunile colegilor mei. Mi-aduc aminte de unul dintre reportajele mele de început, făcut chiar atunci, în ianuarie '89. Când trebuia să plec la un subiect, mi se dădea aparatură și mi se spunea să fie înregistrarea cât mai curată. Pe-atunci existau la radio niște standarde precise de curățenie a înregistrărilor. Adică, nu se puteau face decât cu niște aparate omologate de către radio. Acum avem reportofoanele noastre, ne mai dau și ei... Dar atunci era foarte strict. Și cea mai mare spaimă a mea era față de aparat. M-am dus pentru acel reportaj la Fundata. E o localitate pe culoarul Rucăr – Bran. Era iarnă, sfârșit de ianuarie, o zăpadă mare... Și acolo era un concurs de schi-fond pentru copii despre care trebuia să fac un reportaj. Și, ca să nu am zgomot de fond, cum ajungea un schior de pe traseu la finiș, unde eram eu, repede îi făceam semn să nu mai fie gălăgie, să nu se mai audă fâșâit de schiuri... Și am ajuns înapoi cu o înregistrare care era ca de studio. Am montat-o pentru emisiunea „Bună dimineața, copii", de la ora 7:00, și am trimis-o la viză. Pe vremea aceea, toate materialele, înainte să intre pe post, trebuiau să treacă de viza politică a redactorului-șef sau a redactorului-șef adjunct. Așa... I-am dus reportajul cu schi-ul redactorului-șef adjunct și el zice: „Bine, dar unde ai făcut reportajul ăsta?". I-am spus că la Fundata. Zice: „Dar nu se aude nimic! E ca de studio!". Și m-a trimis la Vasile Manta, care era regizor de sunet la Teatrul pentru Copii și avea o fonotecă cu absolut toate sunetele și zgomotele de pe pământ. M-am dus și mi-a împănat tot reportajul ăla, din bandă, cu fâșâit de schi, cu o voce de copil, cu zgomote, cu râsete pe fundal, ca să pară verosimil. Că într-adevăr e de la Fundata. Trebuia să fii foarte atent, mai ales că era și lista aceea de cuvinte care trebuiau evitate și care tot timpul se lărgea. Niciodată nu știam ce cuvinte mai sunt interzise. De exemplu „energie eoliană" sau „meleag". Erau toate cuvintele pe care nu le înțelegea tovarășa. Ea mai asculta radioul și nu înțelegea niște cuvinte. Și le punea pe listă. Și niciodată nu știai... Dar dacă greșeai o dată, deja a doua oară erai atent. De exemplu, am făcut, în același ciclu, un reportaj la Brașov. La Casa Pionierilor era un cerc de copii care studiau energia eoliană. Mi s-a părut ceva extraordinar. Făceau tot felul de experiențe acolo, era ceva mai avangardist. Am făcut reportajul, 8 minute țin minte că dura, în care spuneam de vreo 10-12 ori „energia eoliană". Când am venit în redacție și l-am dus la vizat, șeful zice „Vai de mine! Ce-ai făcut aici?" M-am și speriat. Zic: „Ce-am făcut?" „Ce-i cu energia asta eoliană?" Am ridicat din umeri... Nu înțelegeam. "Păi, n-avem voie cu așa ceva! Zi energia vântului!". Și a trebuit să decupez înregistrarea, de câte ori se zicea „«eoliană", și să înlocuiesc cu «vântului»". (a consemnat Andreea SMINCHIŞE)

ÎNVĂȚĂMÂNTUL AGROZOOTEHNIC – CHEIA RECOLTELOR BOGATE

Corespondentul de Ialomița al Scînteii, Mihai Vișoiu, semna un articol despre cursurile învățământului agrozootehnic. Autorul „acordă o importanță deosebită pregătirii teoretice a cooperatorilor", făcută de către lectoriinginerii agronomi. Pregătire fără de care nici roșia nu se mai face, nici varza nu crește mare și frumoasă.

AGERPRES

La cercul „Cultura legumelor" din cadrul cooperativei agricole Coșereni, tema nr. 5 a adus în dezbaterea celor 83 de cursanți „Modalități pentru producerea răsadurilor în paturile calde și obținerea unor cantități tot mai mari de legume timpurii". Dezbaterea din comuna ialomițeană a început la ora 15, oră la care, ziaristul vede cum „absolut toți cursanții veneau direct din sectorul legumicol". Acolo ar fi participat, cică, la lucrările de sezon: transportul biocombustibilului, pregătirea amestecurilor de pământ, repararea tocurilor și ramelor de la răsadnițe. Tema a fost condusă, după cum scrie corespondentul Scînteii, de tovarășa Viorica Andrei, inginer-șef la C.A.P. Coșereni.

Pe teren, în documentare

După o scurtă introducere privind sarcinile ce revin unității din programul privind obținerea unei cantități cât mai mari de legume timpurii și analiza modului cum se desfășoară munca la primele zile din noul an, lectorul a trecut la dezbaterea temei care a determinat un dialog intens. În viața CAP-ului se schimba ceva. Spre deosebire de ceilalți ani, cele 100 de hectare prevăzute a se cultiva cu legume la C.A.P. Coșereni nu vor mai fi amplasate în Lunca Ialomiței, unde sursa de apă nu este din cele mai bune, ci pe terasă, unde solul este mai bogat și există posibilități certe de irigare, scria M. Vișoiu.

Exemplul de minunată muncă agricolă este întărit prin prezentarea situației de la cercul legumicol al cooperativei agricole din Fierbinți. Aici, autorul observă „atenția mărită acordată cunoștințelor teoretice ale legumicultorilor". Datorită producțiilor mari de legume obținute în 1987, unitatea a fost distinsă cu titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare". Titlu dătător de înalte sentimente de mândrie patriotică, și de articole laudative. Despre eroii muncii întotdeauna se scria doar de bine, de rău în nici un caz.

Cursuri precum cele organizate la Coșereni, în Ialomița, erau organizate îm majoritatea CAP-urilor din România. Ele erau practice și binevenite, și puteau ajuta la dezvoltarea agrozootehniei. Nu erau organizate la întâmplare, ori ca simplă bază de pregătire. Organizarea lor era o măsură, mai bine zis o consecință a „Programului privind realizarea unei producții de un milion tone legume timpurii din 1989", aprobat la plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor de la sfârșitul anului '88 și elaborat pe baza indicațiilor conducerii partidului. Obținerea unei asemenea recolte era un deziderat greu de realizat, dacă nu imposibil. Pentru șefii PCR-ului însă, nimic nu era imposibil, soluții se găseau întotdeauna. Chiar și regizarea învățământului agrozootehnic la care, în fond, nu avea cine participa.

Planificarea unui milion

Conducerea partidului dorea ca, prin aplicarea măsurilor prevăzute în acest program, să obțină recoltarea celei mai mari cantități de legume timpurii prevăzută a se obține până în acel an. Planul lor prevedea obținerea, în mod eșalonat, a 101.600 tone varză, 126.000 conopidă timpurie, 110.000 tone tomate, la care trebuiau să se adauge cantități apreciabile de gulioare, castraveți, spanac, salată, ceapă verde și alte legume timpurii. Acestea urmau a fi obținute în primul semestru al anului prin cultivarea lor în sere, în solarii sau și în câmp sau prin culturi intercalalte în vii, livezi și porumb.

După cum pare, „alimentația sănătoasă a poporului român" era mai mult decât importantă pentru puternicii acelor vremuri. În scripte, planul era unul bine pus la punct, perfect aplicabil și mai ales cu mari șanse de reușită, ca mai toate acțiunile plănuite de partid. Realitatea însă îi contrazicea pe specialiștii în agricultură ai României, cei din mintea cărora se născuse planul de 1 milion de tone de legume timpurii.

Directorul Institutului de Cercetări pentru Legumicultură și Floricultură, dr Marcel Costache, comentează acum această planificare: „La vremea respectivă, erau 2.500 hectare de seră și putem să le considerăm producție timpurie. Nu se cultiva tot anul, ci în două cicluri. Unul începea cam în luna ianuarie și se termina spre sfârșitul lunii iunie, altul începea în august și se termina spre decembrie".

Dr. Costache ne face un calcul de bun simț: „Producția timpurie nu acoperea nici măcar ciclul unu, până pe la 1 iunie. În aceste condiții ar fi cam o sută de tone la hectar. La 2.500 de hectare, fac 250.000 de tone. Trebuie să avem în vedere că existau la vremea aceea și solariile, care însumau cam 4.000 de hectare. Se produceau în solarii numai tomate la vremea respectivă. Putem considera o producție timpurie de 35 de tone la hectar, asta însemnând 140.000 de tone. Am mai putea să mai considerăm o anumită suprafață de câmp tot producție timpurie de exemplu, care se făcea sub tunele, și se obțineau în jur de 100.000 de tone. Total, în jur de 500.000 de tone se puteau asigura, nu un milion de tone cum se spunea". Planurile „minților luminate" nu erau neapărat rele, ba din contră. Problema era însă drumul lung, pârghia pe care jonglau, de la realitate, la ficțiunea prezentată drept realitate populației.

Cum România era o floare între flori... pentru unii oameni, totul era posibil... Dr Marcel Costache ne dă un exemplu despre „înfrumusețarea realității", și plastifierea adevărului. Pe scurt, un exemplu despre cum se mințea frumos! „Noi aveam o stațiune de lucru la Brăila și s-a anunțat acolo o vizită. Eu, fiind responsabilul stațiunii, a trebuit să particip. Trebuia să viziteze și o fermă de la stațiune unde aveam cultivată varză de toamnă. Era varză de Buzău, din aceea care face niște căpățâni foarte mari, și de șase kilograme, opt kilograme uneori. Mai erau niște goluri în cultură și acolo unde erau goluri creșteau mai mari verzele, dar ca să nu existe aceste goluri a venit camionul cu 4.000 de verze de la altă fermă și le-a plantat acolo. Varză mare scoasă cu cazmaua, plantată în golurile acelea de cultură, deși erau culturi frumoase... Acestea erau dispozițiile de la prim-secretari. Erau niște măsuri penibile".

O altă măsură despre care domnul profesor doar a auzit pare desprinsă dintr-un dicționar de glume și aduce a banc de Radio Erevan. Mai întâi bancul. „La Radio Erevan un grup de ascultători întreabă: Este adevărat că agricultura socialistă a făcut ca la noi porumbii să fie ca stâlpii de telegraf? Da! Cum? Așa de înalți? Nu! Așa de rari!". Măsura absurdă? Dr. Costache spune: „Mai auzeam că mai fixau niște știuleți de porumb suplimentar pe plante, dar asta nu s-a verificat. Ce era frecvent, de exemplu, când mergeai pe lungul șoselelor și era prășit pe o adâncime de 100-150 de metri, în rest Dumnezeu cu mila."

Bun de export

Directorul Institutului de Cercetări pentru Legumicultură și Floricultură devine tranșant când spune că la vremea respectivă totuși agricultura mergea. Iar producțiile generoase erau un bun foarte căutat pentru exporturile României. „Din această producție timpurie, mai ales din sere, o bună parte mergea la export, deși se spunea că voiau să asigure necesarul pentru populație. («Este lesne de înțeles de ce se cere acest efort deosebit pentru a se realiza o asemenea producție mare de legume timpurii. Motivul esențial îl constituie asigurarea unei bune aprovizionări a populației în prima parte a anului, când este nevoie de aceste produse de mare valoare menite să asigure alimentația rațională și sănătoasă a populației»). Spre foarte multe țări exportam, plecând de la Germania, Anglia, Rusia, Cehoslovacia... Se exporta foarte mult."

Dr Costache ne spune că serele și solariile erau amplasate în diferite părți ale țării. „Cel mai mare complex era la Beharca, lângă Craiova, și era de 200 de hectare, se pare că cel mai mare complex din lume, o grupare de sere, fiecare de 5 hectare, la un loc. Mai erau și la Popești-Leordeni, o parte mai există și acum, la Galați, la Arad, Oradea, la Ploiești-Tătărani mai era un complex destul de mare. Cum v-am spus, totalizau 2.500 de hectare."

Împreună cu un coleg, Dr Marcel Costache se ocupa cu probleme de asistență tehnică: „Lucrurile erau foarte bine puse la punct în legătură cu instruirea inginerilor agronomi. Noi ne întâlneam cu ei de două ori pe an la Timișu de Jos. Le făceam cercetarea șefilor de fermă. În plus, când era o problemă, imediat ne deplasam acolo și le acordam asistență tehnică. Fiecare femeie care lucra acolo, zilieră sau permanentă avea un anumit număr de travee de care răspundea, pe care le călca zilnic. Serele erau de 6 hectare și erau împărțite în patru sferturi, prin niște pereți despărțitori în ideea că vei cultiva specii diferite pentru a le asigura temperaturi diferențiate, că cerințele erau diferite".

Mihai ȘTIRBU
Costin ANGHEL

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. I)

Din motive de „cult al personalității", Scînteia nu-și informa cititorii nici măcar cum îl cheamă pe reprezentantul lor în neutra Elveție.

Fotografie de primă pagină

Eugen Dichiseanu, fratele cunoscutului actor, era în 1989 fotoreporter la Scînteia. La începutul lui ianuarie a plecat „pe teren", în căutare de subiecte și fruntași în „întrecerea socialistă". Maistrul Constantin Sabin, sudorul Ion Dumitrescu și muncitorul cazangiu Vasile Marin de la Secția a III-a Cazangerie a Întreprinderii Grivița Roșie i-au ieșit în cale tocmai când fabricau instalații pentru reactoare chimice „de mare complexitate". Fotografia cu cei trei muncitori adânciți în studierea unei planșe, în decorul impunător al Secției III Cazangerie, apărea pe prima pagină a Scînteii joi.

Poduri văzute și poduri nevăzute

La Filiași a intrat în funcțiune primul cazan al centralei termice din localitate. Simultan la Scorțaru Nou din județul Brăila, a fost dat în folosință un nou pod peste râul Buzău. Podurile și constructorii lor o interesau și pe Lelia Munteanu. Sub titlul „Drumurile omeniei", ziaristul consemnează: „Se află pe lume poduri văzute și poduri nevăzute. Se construiesc cu gândul, cuvântul și fapta. Timpul le străbate întâi pe cele nevăzute; pe acestea le așează, cu trudă și speranță, oamenii între ei. Viața le străbate, deopotrivă, pe amândouă. Podurile văzute, legând un mal de altul, leagă destine. Au și ele, prin urmare, partea lor nevăzută. Timpul trece, podurile rămân. Peste apele vremurilor – mai tulburi, mai limpezi – s-au înălțat întotdeauna poduri. Ca să nu fie oamenii singuri, ca să nu viețuiască malurile înstrăinate."

Premieră la Teatrul Național

La sala Atelier a Teatrului Național din București, a avut loc premiera Vessa Jeleznova, după piesa cu același nume a dramaturgului Maxim Gorki. Traducerea din rusă, informa afișul spectacolului, îi aparține Emei Beniuc, prima soție a poetului Mihai Beniuc. Regia era semnată de Ion Cojar. În fața spectatorilor au apărut numele mari ale Naționalului bucureștean – Florina Cercel (Vassa Jeleznova), Mircea Albulescu (Serghei Jeleznov), George Constantin, Gheorghe Cozorici, Olga Delia Mateescu.

Sindromul Suceava

În Suceava, gazele eliminate de Întreprinderea de Fibre Artificiale, se zvonea pe-atunci, afectau sănătatea populației. Înălțimea coșului pentru eliminarea noxelor fusese prevăzută la 280 de metri. În goana după economii, specifică epocii, coșul a fost construit cu 80 de metri mai puțin decât prevedea proiectul. Din cauza „sindromului Suceava", sucevenii și locuitorii satelor aflate pe o rază de 40 de kilometri acuzau dureri de cap, stări de moleșeală, se trezeau „beți" după opt ore de somn. Țăranii nu mai veneau să-și vândă legumele în piață, se șoptea în oraș, pentru că toate plantele se usucă în faza de floare.

Noi tendințe în confecții

Industria tricotajelor raporta noi succese. Grație inițiativei și imaginației „maestrelor" din atelierele de creație, se anunța că în 1989 fabricile schimbaseră aproape toate modelele produse în anul precedent. „De asemenea, au fost asimilate noi sortimente din fire din bumbac și amestec de bumbac, scria Scinteia, s-a diversificat paleta de modele a articolelor tricotate, în fiecare unitate producătoare fiind acordată o atenție deosebită satisfacerii cerințelor unor parteneri de peste hotare, specifice diferitelor piețe de desfacere."

Cristina DIAC

Agenda Elenei Ceaușescu

(Urmare din pag. I)

Să fi stat singură o oră și un sfert în biroul ei (10:20-11:35), pare greu de crezut. Nu-i era în fire, după mărturiile apropiaților, să citească mai mult de câteva rânduri și pretindea informări de la subalterni. Poate să-și fi părăsit biroul în acest interval și să fi mers la Tovarășul. Instituise un sistem special de informare prin care ofițerul de pază o anunța de la poartă când cineva urca spre Cabinetul 1. Se înființa și ea la el de îndată, nelăsând să-i scape ceva. Să se sustragă acestui obicei, însuși Nicu Ceaușescu se asigura de-o audiență la secretarului general „la prima oră". O numea și el tot „Cabinetul 2", niciodată „mama" în discuțiile cu ceilalți de la partid. O pauză de cafea cu Poliana Cristescu și o întrevedere cu Ion Ursu. Apoi o ședință de lucru de-un ceas (12:25-13:20) prezidată de Nicolae Ceaușescu pe tema planului financiar pe luna în curs. Prânzul, primirea consilierului de presă Constantin Mitea și în sfârșit, punctul forte al zilei (16:10-19:05): ședința pe teme de cadre într-un cerc mai restrâns prezidat de Tovarășa, Emil Bobu și Ghe. Tănase. Concluziile finale le-a tras într-un sfert de ceas și între patru ochi, în biroul ei, cu Emil Bobu.

Și-a încheiat ziua de lucru la orele 19:20.

Lavinia BETEA

ARTICOLUL ZILEI

Pe urmele unei scrisori sosite la redacție

MASCA REGRETULUI TARDIV

A fost odată, că dacă n-ar fi fost...

Așa am putea începe consemnarea constatărilor pe marginea conținutului unei scrisori primite la redacția noastră. Aceasta deoarece cazul relatat este cu totul particular, atitudinile și faptele pe care le dezvăluie fiind de domeniul incredibilului. Sinceri să fim, am fi dorit ca, la fața locului, acestea să nu se confirme, totul să rămână undeva, între copertele unui dosar inert, ca rânduri scrise dintr-o răbufnire pătimașă, necontrolată. Dar n-a fost să fie așa!

Deci, un șef de stat major, ofițerul Nicolae Grădinaru, de-ndată ce a fost promovat în această funcție de conducere a început să folosească noile prerogative pentru a obține diferite avantaje personale, dedându-se la practici străine eticii și echității noastre socialiste, prevederilor regulamentare, însăși condiției morale a unui ofițer al armatei noastre.

Considerându-se un fel de „suveran" în unitatea sa, unde își poate permite orice fără să dea socoteală cuiva, ofițerul își făcuse un sistem din a dispune în folosul propriu de dreptul de recompensare regulamentară a militarilor. Avea pe birou o evidență strictă a tuturor învoirilor și permisiilor, în funcție de care, după ce consulta fișele individuale ale ostașilor din care afla localitatea de unde aceștia provin și ocupația părinților lor, avansa „oferta": „Mergi, dar vezi cum vii!" Și ostașii au venit care cu ce a putut. De exemplu, părinții caporalului Cornel Constantin (I.C.S „Comaliment") sau ai soldatului Marian Mihăilă (I.C.R.A) nu puteau rămâne „insensibili" față de „traiul" odraslelor lor și, ca atare, s-au făcut luntre și punte și le-au procurat ceea ce aceștia promiseseră superiorului lor.

Dispunând după bunul plac de militarii din subordine, ofițerul și-a „format" propriul său furier pentru a-l folosi bun pentru toate, inclusiv pentru ilegalități. Așadar, caporalul Gigi Dumbravă a fost angajat în meandrele unor practici care frizează cele mai elementare norme ale vieții militare. Ostașul devenise „omul de încredere" atât în rezolvarea unor treburi gospodărești familiale ca zugrăvitul și curățenia apartamentului, mutarea mobilei sau diferite mici aprovizionări pe plan local, cât și în ceea ce privește „punerea în temă" și „achiziționarea" atențiilor oferite fie de către militari la întoarcerea lor din învoiri sau permisii (destule acordate cu multe zile peste cele prevăzute de ordinele și regulamentele militare), fie de către părinții ori rudele acestora aflate în vizită la unitate. Caporalul strângea tot: de la sticle cu vin sau țuică, diferite produse agroalimentare, până la delicatese și gumă de mestecat, pe care le depozita în geanta ofițerului.

Văzând că merge, încurajat și de tăcerea condamnabilă a celor din jurul său, ofițerul și-a mărit pe parcurs pretențiile: un concediu cu familia la mare prin mijlocirea părinților caporalului Marius Costaș, casete video sau unele produse... exotice, care, însă, nefiind onorate, au atras suspendarea învoirilor și permisiilor celor în cauză. Registrul cu ordinele de zi pe unitate, care intră în răspunderile sale funcționale, poartă amprenta ilegalităților lui cu fel de fel de ștersături și adăugiri, modificări, desigur, cu permisii și învoiri peste cele aprobate inițial.

Pe timpul investigațiilor noastre, ofițerul a recunoscut în cea mai mare parte aceste fapte, încercând, inițial, să invoce ca „circumstanțe atenuante" rezultatele muncii. Deși, oricât de bune ar fi aceste rezultate pe alte planuri, ele nu pot constitui o acoperire pentru asemenea fapte reprobabile. În final, în fața probelor evidente, a mimat căința, și-a pus masca regretului tardiv, afirmând spășit că-i va fi rușine să se prezinte în fața oamenilor în urma măsurilor ce se vor lua, demonstrând că nici în al 12-lea ceas nu a înțeles că fapta cea urâtă face rușinea și nu sancțiunea!

Surprinzător, mult timp aceste abuzuri n-au fost cunoscute de eșalonul superior, situație care ar trebui să îndemne la meditație pe toți reprezentanții săi prezenți frecvent la diferite activități în acest colectiv. Deși aceste practici afectau, într-un fel sau altul, disciplina, starea de spirit a oamenilor, reprezentau grave abateri de la etica și echitatea socialistă, ele nu au făcut obiectul unei discuții în organizația de partid, fapt ce demonstrează combativitatea scăzută, lipsa de curaj, de poziție care s-au manifestat și aici.

Poate că nu ne-am fi oprit asupra acestui caz, repetăm singular și cu totul străin de fizionomia moral-politică a cadrelor armatei noastre; am făcut-o, totuși, cu intenția de a sublinia că față de asemenea comportări care afectează prestigiul și autoritatea cadrelor militare, onoarea și demnitatea lor, comandanții, organizațiile de partid, colectivele ostășești nu trebuie să manifeste nici o îngăduință.

Onoarea și demnitatea se certifică nu prin declarații de intenție, ci prin fapte și comportări ireproșabile, se păstrează neîntinate, se înalță și se bizuie pe probitate în îndeplinirea datoriei mai presus de orice, pe conștiința răspunderii ce-ți revine, a rolului ce poți și trebuie să-l onorezi în colectivitatea în care muncești și trăiești, pe exemplul personal înaintat ce ai obligatia să-l oferi întotdeauna.

Colonel Nicolae MATEESCU
„Apărarea patriei" – 11 ianuarie 1989

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Notă privind pe Corneliu Vadim Tudor

(Urmare din pag. I)

Astfel, la 5 aprilie 1980, a publicat în această revistă articolul „Idealuri", iar în decembrie 1983 volumul de poezii „Saturnalii", lucrări ce au declanșat reacții virulente, atât în țară, cât și în străinătate, din partea evreilor, afirmându-se că ambele lucrări au un conținut antisemit. Pentru volumul „Saturnalii", Corneliu Vadim Tudor a fost pus în discuția organizației de bază, iar o perioadă de timp i s-a ridicat dreptul de semnătură. Pe fondul nemulțumirilor sale, face aprecieri necorespunzătoare la adresa conducerii superioare și amenință că nu va mai sprijini prin scris politica partidului. Are legături neoficiale cu Cornel Dumitrescu, Petru-Radu Toma și Leucă Vasile, transfugi, și cu cetățeanul italian Vernarelli Gaetano.

În septembrie 1988, Corneliu Vadim Tudor, nemulțumit de faptul că Agerpres nu și-a dat acordul să însoțească echipa de fotbal Steaua în R.S. Cehoslovacă, a amenințat că va depune carnetul de partid, însoțit de un memoriu adresat conducerii superioare de partid despre „aspecte negative din domeniile culturii și presei". Conducerea Agerpres a refuzat să-l primească, întrucât Corneliu Vadim Tudor își depusese demisia la 10 august, ulterior retrăgând-o. Cel în cauză a afirmat că, prin această acțiune, a dorit să atragă atenția factorilor competenți asupra unor nemulțumiri de ordin literar (nu i se publică cărțile, nu se aprobă realizarea unui film cu tematică istorică, după un scenariu propriu, nu i se încredințează conducerea unei reviste literare etc.). Pe fond de iritare și încercând să braveze, a completat că, dacă lucrurile în ceea ce-l privesc nu se vor schimba, va publica lucrările sale la editura lui Iosif Constantin Drăgan și, în ultimă instanță, va solicita plecarea definitivă din țară. În asemenea situații, face aprecieri negative la adresa factorilor competenți din domeniile culturii și presei, precum și unele cu tentă generală.

(Cartea Albă a Securității, Istorii literare și artistice (1969-1989), București, Serviciul Român de Informații, 1996)

SESIZĂRI, SUGESTII, RECLAMAȚII

Stop risipei de materiale!

Deunăzi ne-am aflat din nou pe șantierele ACI și IACM. Am urmărit îndeaproape modul cum sunt utilizate și gospodărite materialele la obiectivele și capacitățile industriale aflate în curs de finalizare, la blocurile de locuințe. Și am constatat că în general organizatorii activității de construcții-montaj, conducătorii locurilor de muncă înțeleg necesitatea înmagazinării corespunzătoare a cimentului, materialului lemnos, bitumului, betonului, mortarului, cărămizilor, oțelului beton, a evitării degradării bunurilor materiale. Am constatat cu satisfacție că la noua piață a municipiului Slatina, la CET, la extinderile IPA, la Întreprinderea de țevi, în baza de producție, la stațiile de betoane, în depozitele slătinene, ale trusturilor antreprză generală de instalații și automatizări, de lucrări speciale și izolații tehnologice, de montaj utilaj chimic București, dăinuie ordinea și curățenia. Iar lucrurile se prezintă aidoma, semn că spiritul gospodăresc și exigența se manifestă pregnant și la IACM. Mai precis spus, la poligonul de prefabricate, la stațiile de betoane, în depozite, la blocurile ce se execută pe Bulevardul A. I. Cuza în cartierul Crișan II (în apropierea pieței agroalimentare) din Slatina, pe Strada Nicolae Bălcescu din orașul Balș, în zona centrală a orașului Caracal.

Cu toate acestea, în discordanță cu situația de ansamblu, se constată unele neajunsuri, asupra cărora insistăm, în speranța că vor fi înlăturate prin intervenția hotărâtă a organizatorilor activității de construcții-montaj. Urme ale risipei și neglijenței se observă, e adevărat sporadic, ici și colo, la CET Slatina. Nu la stația de betoane a ACI, nu la lucrările mari executate de montori (brigada Energomontaj Olt – Porțile de Fier II), ci la unele obiective conexe. Astfel, la intrarea în incinta împrejmuită câteva agrafe din fier beton erau supuse unor... grele încercări de roțile basculantelor și ale altor mijloace de transport, în vreme ce pe drumul lateral, din apropiere, ce duce și spre sediul beneficiarului (CET) se văd aruncați doi colaci de sârmă, lângă alte cantități de armături și confecții metalice, aflate într-o dezordine greu de calificat. De asemenea, mostre ale îngăduinței și risipei se întâlnesc și în alte locuri (resturi din oțel beton lângă sediul CET), pe alte căi de acces, presărate cu relicve ale neglijenței (cornier, armături, beton, etc.)

Aspecte de tipul celor semnalate își fac simțită prezența și la IACM, la blocurile de pe strada Văilor, din zona Clocociov (Slatina), și nu numai aici. Persistă – o spunem deschis – în mod surprinzător, practici de-a dreptul păgubitoare, cum ar fi bascularea și nestivuirea cărămizilor și a înlocuitorilor. Se perpetuează, sub priviri îngăduitoare, soluții ineficiente, precum descărcarea mortarului nu în lăzi special amenajate, ci folosindu-se fel de fel de improvizații. Nu întâmplător, după „plecarea" constructorilor, rămân în vecinătate grămezi de moloz, prefabricate fisurate materiale degradate, unele împrăștiate pe străzile de acces, altele înmagazinate necorespunzător (plaselor sudate li se asigură securitatea prin așezarea deasupra lor a unor planșee din beton).

Considerăm că este de datoria organizatorilor producției, a conducerilor ACI Slatina și IACM să intervină prompt pentru înlăturarea neajunsurilor semnalate, care umbresc activitatea de ansamblu a colectivelor de muncă. Intensificării muncii politico-educative, pentru a se combate și preveni risipa, trebuie să i se adauge aplicarea de sancțiuni celor ce se fac vinovați de neajunsurile amintite.

Traian GEORGESCU
Oltul, Anul XXII, Nr. 2706

tv 12 ianuarie 1989

19:00 Telejurnal
19:25 Agricultura – programe prioritare pentru 6-7 milioane de hectare irigate. Priorități, proiecte, acțiuni. Redactor Radu Marian
19:45 File de glorioasă istorie. O multimilenară cronică a unității. Redactor Maria Preduț
20:05 Laureați ai Festivalului național „Cântarea României". Redactor Eugen Dumitru
20:35 Tribuna experienței înaintate. Stil de muncă dinamic, eficient, revoluționar. Redactor Florin Brătescu
20:55 Film serial. Jane Eyre. Partea întâi.
21:50 Telejurnal
22:00 Închiderea programului

vremea

În țară: vremea a fost relativ caldă, iar cerul degajat, exceptând regiunile nord-vestice și nordice, unde cerul a fost noros.

Vântul a suflat slab până la moderat.

Temperaturile au fost cuprinse între minus 7 (minima) și plus 8 grade (maxima).

În zonele joase, îndeosebi din vestul și centrul țării, s-a produs ceață.

În București: vremea a fost relativ caldă, iar cerul degajat. Nu s-au semnalat precipitații.

Vântul a suflat slab, iar temperaturile au fost cuprinse între minus 2 și plus 9 grade. Dimineața s-a produs ceață.

Constantin Pană conduce plutonul fotbaliștilor din Regie la antrenamente

Sportul Studenţesc, o mare familie, în pregătiri la Buşteni

Sportul Studențesc a fost considerată întotdeauna o echipă boemă. Capabilă să se ia la trântă cu granzii sau să performeze în Europa, așa cum s-a întâmplat în sezonul 1987-1988 al Cupei UEFA, dar și să se împiedice când îi era lumea mai dragă. Inconstanța a caracterizat jocul echipei în turul campionatului 1988-1989, pe care studenții l-au încheiat pe locul 11, cu 14 puncte, la doar un punct de zona fierbinte a retrogradării. Plecarea lui Marcel Coraș la Victoria și retragerea lui Paul Cazan, ultimul după 16 ani petrecuți în Regie, lăsaseră un gol care cu greu putea fi umplut. Echipa resimțea absența unui vârf autentic, rutinații Țicleanu, Munteanu II și chiar Gino Iorgulescu erau în scădere de turație, iar Stănici și Cristea, două talente incontestabile, rareori își etalaseră adevărata valoare. „Frământările care n-au ocolit deloc echipa noastră, schimbarea masivă de generații, criza conducerii tehnice, toate și-au spus cuvântul. Normal, în jocuri au mai apărut și nervozitatea, reproșurile și, deși nu sunt un jucător de moral, am simțit că nu mai sunt eu însumi. Suntem hotărâți să redevenim familia din anii frumoși când ne băteam pentru un loc în cupele europene", declara Constantin Stănici în ziarul Sportul.

Studenții bucureșteni s-au reunit după vacanța de Sărbători, la 11 ianuarie 1989. Antrenorul din tur, Mircea Dridea, fusese demis, în locul său fiind adus Ion V. Ionescu. „A fost antrenorul potrivit pentru noi. Ne-a interesat un om care să cunoască foarte bine mediul echipelor studențești, iar el corespundea foarte bine acestei cerințe, pentru că o pregătise anterior pe Poli Timișoara.

Era un om de caracter și avea o înclinație spre teorie, curent pe care la noi îl instaurase Mircea Lucescu. Era un antrenor exigent, dar în același timp știa să-și apropie jucătorii", și-a amintit Mac Popescu, președintele din acea vreme al clubului din Regie. Ca și astăzi, fotbaliștii au trecut mai întâi pe la Institutul de Medicină Sportivă, pentru obișnuita vizită medicală, după care au plecat într-un cantonament de 12 zile la Bușteni. Lotul era, în linii mari, cam același, singurele noutăți fiind revenirea de la CS Târgoviște a mijlocașului Bondoc și transferul de la Dunărea Călărași a atacantului Stancu. Era perioada obișnuită de încărcare a bateriilor, în care se punea accentul mai mult pe efortul fizic decât pe lucrul cu mingea.

Jucătorii se sculau la ora 7:00, după care urma calvarul alergărilor prin zăpada care ajungea uneori până la brâu. În total, vreo 10-12 kilometri pe zi, până la Diham și înapoi la Hotelul BTT, unde fusese stabilit cartierul general. În special în primele zile, oboseala era atât de mare, încât mulți renunțau la micul dejun pentru o oră în plus de somn. După-amiaza pregătirile continuau la sală, dar cele mai așteptate erau meciurile amicale, care se jucau, nici nu se putea altfel, pe zăpadă. Constantin Pană, unul dintre liderii echipei de atunci, își amintește de acea perioadă: „Chiar dacă erau grele, nouă ne plăceau aceste cantonamente. Eram buni prieteni, ne simțeam ca în familie. În afară de fotbal, jocul de rummy era rege. Noi, aștia mai bătrâni – adică eu, Gino Iorgulescu sau Munteanu – când prindeam zece minute libere, începeam imediat o partidă. Am fi putut juca toată noaptea, dacă ne-ar fi dat voie. Ion V. Ionescu a fost unul dintre cei mai buni antrenori cu care am lucrat. Era sever, dar nu zbir, ca Halagian. Cu noi nu avea probleme, știa că ne găsește mereu în cameră și chiar ne lăsa să bem o sticlă cu vin în patru inși. Cei tineri mai mergeau pe la discotecă, dar stăteau puțin, pentru că cel mai târziu la ora 23:00 se dădea stingerea".

Legat pe viață de Sportul Studențesc, Constantin Pană, azi organizator la Centrul de copii și juniori al clubului din Regie, privește cu nostalgie în urmă. „Nu regret că nu am jucat la o echipă mai mare. Dacă ar fi să mă mai nasc o dată, tot la Sportul aș veni", declară fostul mijlocaș al studenților.

Statistică:
Linia de clasament la începutul anului 1989

11. Sportul Studențesc 17 6 2 9 26-34 14 p

Puncte realizate pe teren propriu la finalul turului de campionat: 11 (a pierdut câte 2 p cu Univ. Craiova, Dinamo și Steaua și 1 p la Victoria); puncte obținute în deplasare: 3 (2 p la „U" Cluj-Napoca și 1 p la FC Olt)

Golgeterii echipei: Țârlea 6 goluri (2 din 11 m), Cristea 5, Stănici 4, S. Răducanu 3, Munteanu II, Pologea, Lucaci, C. Pană, Țicleanu, Mircea Popa, Olteanu – câte 1; S. Drăgan (FCM Brașov) 1 autogol.

Jucători folosiți: 20 – Stănici 17, Pologea, Țârlea – câte 16, Cristea 15, M. Mihail, C. Pană, Munteanu II – câte 14, Manu 13, Iorgulescu I, Lucaci – câte 12, M. Popa 11, Ciucă, Țicleanu, Olteanu – câte 10, Achim, Iorgulescu II – câte 9, S. Răducanu 7, R. Lucescu 5, Motroc II 4, Dobre 2.

Media notelor echipei: 6,07; media notelor jucătorilor (pe baza a minimum 10 jocuri): 1. C. Pană 6,67; 2. Țicleanu 6,53; 3. Cristea 6,46; cele mai mari note: 8 (Cristea – etapa a IX-a, Țicleanu – etapa a XIII-a, C. Pană – etapa a XVII-a)

Cartonașe galbene: 24 (8 suspendări) – 12 jucători (cele mai multe: Iorgulescu I, Țicleanu, Pologea – câte 3)

Cartonașe roșii: S. Răducanu (etapa I), Ciucă (etapa a VIII-a și a XII-a)

A beneficiat de 2 lovituri de la 11 m – ambele transformate (Țârlea, 2); a fost sancționată cu 5 penalty-uri – toate transformate

A expediat 177 de șuturi (116 „acasă", 61 în deplasare), din care 84 pe poartă (57 „acasă", 27 în deplasare)

Vlad IONESCU

Gorbaciov îl numea pe Ceauşescu „führerul român" (II)

(Urmare din pag. I)

El n-a trecut însă linia roșie: nu a ieșit din Organizația Tratatului de la Varșovia și CAER, nu a redus relațiile cu Uniunea Sovietică. Lucrurile s-au limitat la o retorică antisovietică și antirusă la ședința conducerii superioare (acum acest protocol a fost dat publicității la București).

De ce?

Pentru că avea nevoie de legături cu Moscova. Aceasta, fără a mai vorbi despre avantajele economice directe, făcea să crească ponderea României pe arena internațională. Iar pentru SUA și țările occidentale, statutul României sporea valoarea acesteia drept cal troian în interiorul comunității socialiste.

Închizând ochii la metodele antidemocratice de conducere ale lui N. Ceaușescu, Occidentul premia politica externă a acestuia. Asupra României s-a abătut o ploaie de credite, erau organizate vizite la cel mai înalt nivel.

Între liderii PCR și PCUS n-au rezultat divergențe explicite din cauza lor?

Relațiile Bucureștiului cu Moscova au fost curând normalizate. Nici nu se putea altfel. Moscovei nu-i mai trebuia încă un conflict în interiorul lagărului socialist. Cu faimosul set prezent în fiecare document al conducătorului – independența, egalitatea în drepturi și neamestecul – se obișnuiseră toți și încetaseră să-i mai acorde atenție.

Mai există încă o chestiune. În anul 1968, N. Ceaușescu a declarat că sprijină linia promovată de A. Dubcek. Deși, firește, el însuși nu împărtășea ideea socialismului cu față umană. La Moscova acest lucru fusese înțeles. În contextul dat, România, țară a unui socialism ortodox, nu prezenta un pericol. În general, din criza din anul 1968, N. Ceaușescu a primit multe plusuri – în mod oficial a apărat independența, și-a întărit propria poziție și a dobândit atitudinea binevoitoare a lumii occidentale.

1968 a fost anul de apoteoză a lui Ceaușescu. După cum dovedesc arhivele, s-a bazat și pe sprijinul chinezilor.

Politica externă a lui Ceaușescu a rămas în continuare o politică a „jocului la două mese", o politică de manevrare între Moscova și Washington, între Moscova și Beijing. Într-un anumit sens, aceasta a fost politica românească tradițională la sfârșitul secolului al XIX-lea – primele decenii ale secolului al XX-lea. Numai că executantul acesteia a fost mai primitiv. Acesta avea propriile ambiții – să joace un rol de seamă în cadrul mișcării de nealiniere, să avanseze inițiative neadecvate în domeniul dezarmării, căutând să medieze între Uniunea Sovietică și China. El a putut, de exemplu, să se împotrivească vreme îndelungată în discuțiile din cadrul Tratatatului de la Varșovia, așteptând momentul când L. Brejnev îl va ruga să cedeze. Iată însă că I. Andropov a încetat o asemenea practică a implorărilor și în anul 1983, la Consfătuirea de la Praga, i-a spus lui Ceaușescu: „Nu vrei să acționezi împreună cu noi, nu trebuie. Ne vom descurca fără voi". Și Ceaușescu a dat înapoi.

Și nu s-ar fi putut descurca... singur?

În momentul acela, liderul român pierduse însă sprijinul Occidentului. Încălcările drepturilor omului, absența libertății cuvântului, sărăcirea populației, constrângerea ideologică, persecutarea nonconformiștilor, perceperea unei plăți pentru persoanele de naționalitate germană și evreiască care doreau să plece din România, îngrădirea drepturilor minorităților naționale, în primul rând a celei maghiare, metodele autoritare de conducere, atmosfera elogierii fără margini a conducătorului „geniului Carpaților"... toate acestea au generat critici din partea opiniei publice occidentale.

Cu ele îl strângeau pe-atunci în chingi...

Da, și s-a dovedit că România nu poate fi punte în stabilirea de legături cu Uniunea Sovietică. Atitudinea față de Ceaușescu s-a schimbat. Este adevărat, el a reușit să se folosească de creditele primite, construind mari întreprinderi moderne în industria grea. Producția acestora era însă de slabă calitate. Reușea cu dificultate să pătrundă pe piața mondială, deși securitatea fura din țările capitaliste modele de tehnologie avansată. Pentru asigurarea capacităților combinatelor petrochimice era nevoie de importuri de țiței brut, cumpărat din Orientul Apropiat. Dar era cerut permanent de la Uniunea Sovietică, referindu-se, oricât ar fi de ridicol, la principiile internaționalismului socialist. Ceaușescu își proteja însă propriile zăcăminte. În afară de aceasta, venise vremea rambursării creditelor. Posedat de ideea independenței, N. Ceaușescu storcea totul din economia românească, cerând plata creditelor străine. La începutul anului 1989 și-a atins scopul, dar cu prețul scăderii nivelului de trai, introducerii unor măsuri draconice de economisire și creșterii încordării sociale. Politica acestuia a încetat să fie un factor de stabilitate a poporului și a țării, mai mult, aceasta a provocat o reacție de respingere.

Și Mihail Sergheevici Gorbaciov, și Nicolae Ceaușescu au avut câte-o lungă istorie de înalți activiști. Când se vor fi intersectat, prima dată, în funcțiile lor?

M. Gorbaciov s-a întâlnit cu N. Ceaușescu încă de pe vremea când era secretar al CC și membru al Biroului Politic, adică până a fi ales secretar general.

Ce se știa la nivelul secției de relații externe a CC al PCUS despre atitudinea lui Gorbaciov față de Ceaușescu?

Atitudinea acestuia față de liderul român a fost în general ca și a celorlalți membri ai conducerii sovietice. În discuțiile cu colegii săi, îl numea fățrerul român. Gorbaciov avea, totuși, o abordare proprie față de colegul român. Acesta scrie în cartea sa „Viață și reforme" (cartea a 2-a, pp.390-391) că la Moscova, Ceaușescu nu prea era cruțat, nu-i iertau spiritul ambițios și cochetarea demonstrativă cu Occidentul. în replică – scrie Gorbaciov – Ceaușescu „vorbea și mai tare despre vederile sale «aparte», avansa inițiative de politică externă pretențioase... încercam un sentiment ciudat, observând cum Ceaușescu căuta din toate puterile să demonstreze independența opiniilor sale. Toate acestea păreau ca nenaturale, pentru un om cât de cât priceput în politică erau vizibile și amploarea personalității și instabilitatea psihologică. Am crezut că merita să fie date la o parte accentele de confruntare din relațiile sovieto-române. De aici și abordarea mea față de Ceaușescu, cu care am căutat să discut într-un spirit de respect, să pătrund cu atenție în esența problemelor".

Gorbaciov relatează, de asemenea, că într-o serie de chestiuni el era de acord cu Ceaușescu. De exemplu, în legătură cu faptul că starea de încordare dintre Moscova și Beijing, măcar parțial, era explicată prin eșecurile și erorile de calcul ale părții sovietice. G. H. șahnazarov, consilierul secretarului general pentru problemele țărilor socialiste, remarca faptul că în criticarea colaborării în cadrul comunității socialiste, N. Ceaușescu adesea avea dreptate, iar în unele cazuri expunea asemenea lucruri împărtășite de ceilalți conducători, numai că aceștia nu îndrăzneau să le dea glas.

Ceaușescu făcea, prin urmare, notă aparte și în viziunea Moscovei. Era tratat în același spirit?

Doresc să subliniez faptul că o dată cu venirea la putere a lui Gorbaciov, partea română a început să fie ascultată cu mai multă atenție la Moscova, încercându-se găsirea unor puncte de convergență. Aceasta privea, de altfel, și alte sfere, precum activitatea Tratatului de la Varșovia. în anul 1988, am participat la discuția de la șeful Marelui Stat Major al Forțelor Armate ale Uniunii Sovietice, generalul de armată V. Lobov, care l-a primit pe reprezentantul român. Acesta a expus propunerile României referitoare la practica activității și rotirii în funcțiile superioare din cadrul Organizației Tratatului de la Varșovia, inclusiv a comandantului-șef al forțelor armate unite și a șefului Statului Major. După cum am înțeles eu, militarii noștri erau gata să examineze aceste propuneri, dar doreau ca funcția de conducere a Statului Major să rămână în mâinile unui general rus. Nu pot să nu remarc faptul că în cadrul NATO, postul de comandant-șef al trupelor blocului în Europa este ocupat totdeauna de un general american.

Din arhive reiese că România propunea ca statul major al Tratatului de la Varșovia să nu fie condus exclusiv de generali sovietici. Cum interpretau ceilalți reprezentanți ai țărilor Tratatului propunerile lui Ceaușescu și politica sa aparte de interzicere a manevrelor militare pe teritoriul României? Ori contribuția sa tot mai redusă la „cazanul comun" al cheltuielilor de înarmare?

Este posibil că, din cauza atitudinii mai tolerante a liderului sovietic, s-a născut mitul potrivit căruia acesta a avut cu Ceaușescu relații, pare-se apropiate, prietenești. De exemplu, reprezentanții unguri se mirau de ce i se acordă atâta atenție lui Ceaușescu, de ce acestuia i-a fost înmânat un înalt ordin sovietic? Apropo, acest lucru i-a mirat și pe oamenii noștri...

Încercau să-i măgulească vanitatea, se pare...

Desigur, N. Ceaușescu nu putea fi prieten al lui Gorbaciov. Aici nu este nevoie de o demonstrație specială. Să luăm doar problema modului în care a perceput Ceaușescu perestroika. Acesta, ca și alți lideri, aflați de mai mulți ani la cârmă (Jivkov, Honecker, Husak) a salutat venirea la putere a unui conducător sovietic mai tânăr. Dar, probabil, și el considera că înnoirea în URSS se va încheia printr-o reparație cosmetică. El spera să-l influențeze pe Secretarul general sovietic.

Cum?

Ceaușescu folosea posibilitatea comunicării informale în reuniunile de lucru la nivelul cel mai înalt, participa activ la acestea. Principiile relațiilor dintre țările socialiste despre care vorbea M. Gorbaciov nu-i trezeau obiecții, deoarece acestea intrau pe făgașul respingerii „doctrinei Brejnev". El declara însă că România nu este pregătită pentru integrarea economică, critica propunerile privind crearea unor întreprinderi comune și stabilirea unor legături directe de producție, deoarece vedea în acestea o îngrădire a funcțiilor de control ale partidului. Se pronunța împotriva formei arendei în economie. Propunerile sale demagogice referitoare la dublarea schimbului de mărfuri cu Uniunea Sovietică prevedeau doar formele centralizate de relații.

Interviu realizat de Lavinia BETEA și Vasile BUGA

Citiți în ziarul de mâine: „Nicolae va sfârși prost" a profeții Gorbaciov în '87

Mai 1987. Mihail Gorbaciov și Raisa Gorbaciova în vizită la Nicolae și Elena Ceaușescu Runov/RIA NOVOSTI/AFP/MEDIAFAX

SĂ RÂDEM CU EI!

Anecdote din toată lumea

O femeie admiră un superb Saint-Bernard:

– Frumos câine. L-aș cumpăra. Dar și două mii de dolari... O să se supere bărbatul meu.

– Doamnă, îi spune vânzătoarea , mai ușor veți găsi un alt soț, decât un câine ca acesta...

●

– Domnule – este oprit la plecare din restaurant un consumator – achitând nota, ați uitat să plătiți chelnerul...

– Dar n-am mâncat așa ceva!...

●

– Unii îmi dau treizeci, alții treizeci și doi de ani, îi spune o femeie unui vecin din compartimentul de tren. Dumneata ce vârstă îmi dai?

– Păi, pe amândouă...

●

Un fotograf a cumpărat de la farmacie niște arsenic. N-a întâmpinat nici o obiecție decât că a trebuit să semneze în condica de substanțe toxice. După o săptămână s-a reîntors să cumpere somnifere. Dar farmacistul a insistat să i se prezinte rețeta.

– Ai putut să-mi vinzi atâta arsenic cât să otrăvesc toți locuitorii orașului, și nu mi-ai cerut rețetă, protestă el. De ce nu-mi dai câteva pilule?

După un moment de ezitare, farmacistul spuse:

– Da, dar arsenicul e altceva: nu creează viciu.

●

Un băiețel îi cere tatălui său să-i împrumute 50 de cenți ca să-și cumpere un pește pentru acvariu. Întrebat cum îi va putea da înapoi el spune:

– Data viitoare, când îți voi mai cere 50 de cenți să nu-mi mai dai.

●

La funerariile unui bogătaș, un tânăr care urma convoiul plângea în hohote. Un bărbat, mișcat de lacrimile tânărului, îl întreabă:

– Sunteți fiul defunctului?

– Nu! Din cauza asta plâng!

Revista Rebus numărul 11/1989

ȚARA DE SUS

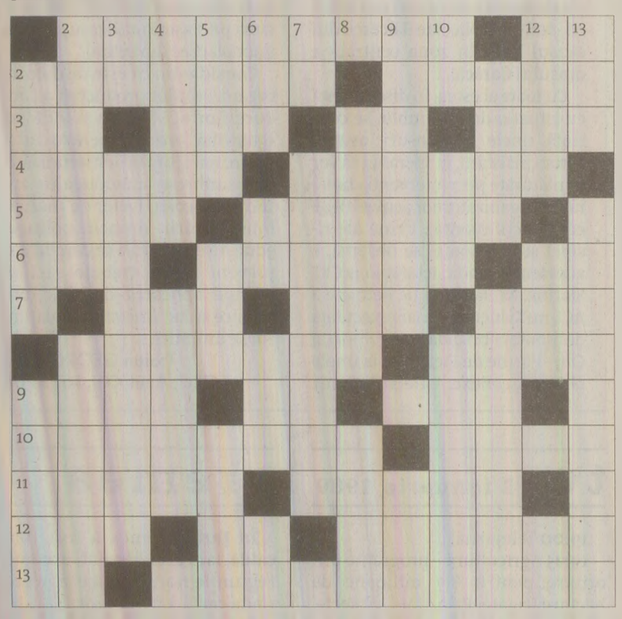

ORIZONTAL: 1) Vechi centru forestier pe Bistrița în apropierea căruia se află rezervația botanică Lala-Bâla, renumită pentru flora sa alpină – Vasile Nicolescu. 2) Râu, afluent dreapta al Siretului, care izvorăște din Obcinele Bucovinei și trece prin municipiul cu același nume – Masiv muntos în Carpații Orientali, între Văile Moldovei și Bistriței, alcătuit din șisturi cristaline și calcare mezozoice (Pietrele Doamnei, monument al naturii) și având o înălțime maximă de 1653 m. 3) Udrea Nistor – A urca – Cobalt (simb.) – Cel mai înalt vârf din Munții Suhard. 4) Pârâu în ale cărui ape se oglindesc atât culorile ctitoriei lui Toader Buduiag, cât și frumusețea noului peisaj al urbei de la confluența sa cu râul Moldova – Localitate în apropierea Câmpulungului Moldovenesc unde se află o exploatare de calcare. 5) Varietate de palmier – Aici se află o vestită herghelie de cai din rasa Huțul. 6) Oraș în India – ... Mestecănișului... Feredeului... Mare sunt culmi prelungi cu înălțimi de 1.000-1.500 m, separate de văi adânci (sg.) – Sorin Lupașcu. 7) Agenție de presă din RF Germania – Romancier portughez – ... Diecilor, largă și adâncă inflexiune între Muntele Rotunda și Vârful Diecilor (neart.) 8) Râu, afluent dreapta al Siretului care izvorăște din Obcina Lucina și străbate Podișul Sucevei trecând prin Câmpulung Moldovenesc și Gura Humorului – Fiord în Norvegia. 9) Istoric de artă și muzeolog german (1893-1962) – Bluze rustice – Adam și..., stânci cu nume de legendă ce domină peisajul Pojorâtei. 10) În această localitate aflată pe drumul dintre Suceava și Gura Humorului a fost amenajat un frumos loc de recreere pentru turiștii care vizitează Țara de Sus – Lagună în Delta Nilului. 11) Făuritor de site – Bistrița..., denumirea râului Bistrița în amonte de confluența cu Dorna (pl.) 12) Râu în URSS – Adam Otescu – Cheile..., vale de o sălbatică frumusețe ce străpunge gruparea muntoasă Pietrosul Bistriței-Grințieșul Broștenilor (nom.) 13) Adrian Ionașcu – Ansamblu de culmi muntoase, bine împădurite, ce domină pe o mare distanță valea Bistriței.

VERTICAL: 1) Masiv muntos în nordul Carpaților Orientali, între Coșna, Someșu Mare și Bistrița Aurie, alcătuit din șisturi cristaline și având o altitudine maximă de 1.931 m (vârful Omu). Deasupra depresiunii Dornelor se termină prin masivul Omușorul (1.639 m) – Afluent dreapta al Bistriței în apropierea căruia pot fi admirate abrupturile frumoaselor „Bătci" de la Georgeni. 2) Împletitura în formă circulară făcută din flori – Comună de munte înconjurată de mirifice păduri de conifere, din care face parte și satul Poiana Mărului, locul unde s-a născut poetul Nicolae Labiș. 3) Ion Cosma – Pârâu ale cărui unde reflectă culorile „Asediului Constantinopolului" din frescele ctitoriei omonime a domnitorului Petru Rareș. 4) Aparat de încălzit întrebuințat în bucătărie – Culme ce se ridică lângă comuna Slatina, în apropierea ctitoriei lui Alexandru Lăpușneanu, dominând cu înălțimea sa valea râului Suha Mică. 5) Dafin – Oblic anterior drept (abr. Med.) – Venit (înv.). 6) A apare – Lucia Bunescu – Munte în Austria – Mioare. 7) Bariu (simb.) – Afluent al Sucevei care a dat numele său ctitoriei fraților Movilă, capodoperă a arhitecturii medievale moldovenești cuprinzând un valoros ansamblu de pictură murală. 8) În salina aflată pe raza acestei comune sucevene, la 32 m adâncime, se găsește ctitoria „Sf. Barbara", singura de acest fel din lume – A îndrăgi. 9) Centru forestier lângă apa Sucevei – Bărbierit. 10) Asia! – Râu în URSS – District în Portugalia. 11) Localitate în Finlanda – Comună în județul Suceava unde se află ctitoria domnitorului Alexandru Lăpușneanu (1651). 12) Așezare forestieră în depresiunea Câmpulungului, în portul popular al locuitorilor, de aici remarcându-se frumoasele bundițe confecționate din blană de dihor sau jder – ... Muntelui, întinsă zonă de pășuni în munții Suhard (neart.) – La intrarea în Arbore! 13) Localitate în arh. Hawaii – Rezervație care, cu cele peste 600 ha de pădure de molizi de peste 400 de ani vechime, oferă o remarcabilă imagine a naturii pure.

DICȚIONAR: ANOU, RAL, DPA, ECA, ALST, RAVE, ETKO, CNN, OAD, ERAT, OIS, ONA, AVEIRO, ROVA, NUU.

Revista Rebus numărul 11/1989

anunţuri

VÂNZĂRI

Videorecorder Akai VS-22 EV, casete Panasonic + cablu înregistrare, telecomandă, cisme de damă, piele, 37, scurtă damă piele (moda texană) nr. 42.

Mobilă diferită, aragaz, frigider, chiuvetă inox, lustre, fotolii, skiuri, vioară copil, macrameuri.

Vând dormeză două persoane.

Recamier, fotoliu pat, 6 scaune, aragaz, frigider, masă, scaune bucătărie, televizoare, radio, haină damă piele, lustre.

Aparat vată de zahăr, complet electric, vând u.rgent, convenabil.

Vând butași crizantemă de foarte bună calitate, soiuri timpurii, semitârzii și târzii și tip Margareta.

Urgent apartament două camere, mobilat, eventual schimb garsonieră chirie; pianină, covor buhara.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr videodiscuri, bocanci cu patine hochei profesionali nr. 43 și 44.

Cumpăr obiecte decorative Galle, Faberge.

Cumpăr haină imitație nurcă 52, sau metraj.

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES Agenția Națională de Presă AGERPRES